

К 78/Д 96

1200000868816

Веселите сѣбѣ

ОТО НИКОЛАИ

У 78
2 796

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

ОТО НИКОЛАЙ

Веселите
Финдзорки

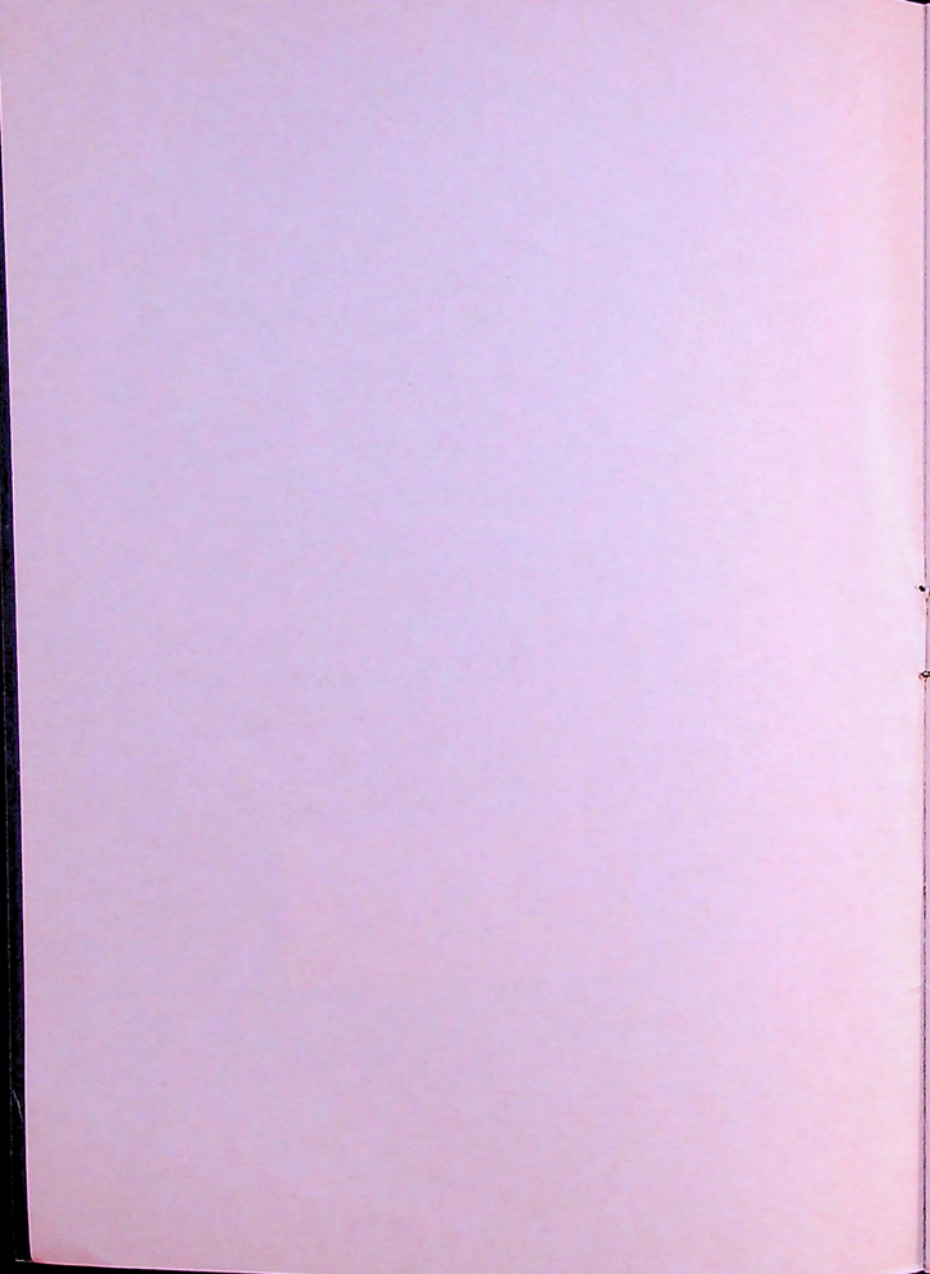
Регионална библиотека
"Любен Каравелов"

120000868816

1980 г.

и48048

ОТО НИКОЛАЙ е роден на 9 юни 1810 г. в Кьонигсберг. Произхожда от семейство на музикант и от най-ранно детство започва да учи пиано, но проявява по-голяма склонност към музикалното творчество. През 1826 г. заминава за Берлин, където учи при Целтер. Тук Николай получава солидна теоретична подготовка. По-късно в Италия започва неговата кариера като композитор. Първата му опера „Енрико II“ (1839) е посрещната с голям интерес от публиката. През следващата година биват поставени други две негови опери „Рицарят-мснах“ — в Торино и „Одоардо и Джилдина“ — в Генуа. През 1841 г. в Милано е реализирана с изключителен успех операта „Изгнаникът“. Същата година Ото Николай е поканен за придворен диригент във Виена, където поставя началото на прочутите виенски филхармонични концерти. От 1847 г. заема поста диригент на Берлинската придворна опера. За нея Николай написва своето най-ярко произведение „Веселите уиндзорки“, замислено още във Виена.

Освен на опери, той е автор на симфонични творби, камерна музика, песни и др.

Ото Николай умира на 11 май 1849 г. в Берлин.

Композитoрът е ярък представител на немската романтична опера от първата половина на XIX в. В творчеството си той се стреми да съчетае чертите на немския оперен стил с особеностите на италианската опера и по-специално на операта-буфа. В едно свое писмо Николай отбелязва: „Първото условие за композитора е да пише на свой собствен музикален език, свързан с родното; но ако към него се прибави и лекотата и непосредствеността на италианската музика, ще може да се достигне до съвършенството на Моцарт“. Ото Николай много пъти и по различни поводи изтъква тази си мисъл. В статията си „Наблюдения върху италианската опера в сравнение с немската“ публикувана в редактирания от Роберт Шуман „Нов музикален вестник“ той пише: „Ние немците бихме могли да научим нещо от музиката на италианците, но и те могат да научат повече от нас. Само съчетанието на най-хубавото от двете школи може да създаде в операта нещо ново. . . Италианците отиват на театър, за да се забавляват — немците също, но истинското удоволствие при тях настъпва, когато се включи и мисловната дейност. Немската музика е философска. дълбоко обмислена, научна, италианска — лека, непосредствена, светла. . .“

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

ПЪРВО ДЕЙСТВИЕ

Първа картина

„Кокетството не винаги е средство за примамване, то бива и средство за защита“

Кармен Силва

Пред дома на Флут и Райх.

Две съседки — госпожа Флут и госпожа Райх, жени на забогатяващи еснафи в Уиндзор, получават еднакви любовни писма от сър Джон Фалстаф, вече разорен благородник, който се надява да се добере до кесиите на техните мъже. Възмутените дами решават да отмъстят. Планът им е готов. В него е предвидено и наказание за господин Флут, който неоснователно ревнува жена си.

От улицата се задава група мъже. Тук са Флут, Райх и кандидатите за ръката на Анна Райх — фабрикантът Шперлих, френският лекар д-р Каю и обеднелият благородник Фентън, който напразно се опитва да увери баща ѝ в своята искрена любов.

Втора картина

„На ревността всичко е ясно —
само доказателства няма“

Лермонтов

В дома на Флут

Госпожа Флут очаква посещението на Фалстаф. Тя подготвя коша за пране, в който „любовникът“ при опасност ще бъде скрит и отнесен на реката. Двете жени са изпратили писмо на господин Флут, в което анонимно му съобщават, че може да завари при жена си чужд мъж. Планът се осъществява. Флут, побеснял от ревност довежда със себе си почти целия град, но не намира никого при жена си. Тя е загледната от недоверието му и заявява, че иска развод.

ВЕСЕЛИТЕ УИНДЗОРКИ

Комично-фантастична опера в три действия
от ОТО НИКОЛАИ

Либрето от Х. С. Мозентал

Диригент-постановчик:
ВЕСЕЛИН БАИЧЕВ

Режисьор-постановчик:
ВАНЯ БЪЧВАРОВА

Художник: МАРИЯ ТРЕНДАФИЛОВА, гост

Диригент:
Арто Чифчиян

Хореография:
Стоян Георгиев

Диригент на хора:
Томина Сидова

Репетитор на балета:
Мариана Захариева

Концертмайстор: Александър Ганев

Художници-изпълнители: Христо Арнаудов, Петър Антонов
Красимир Шипкалиев.

Корепетитори: Валерия Неделчева, Дарина Куюмджиева,
Малина Димитрова, Нели Владимирова.

Помощник на режисьора: Мария Киселова.

Суфлър: Людмила Сакакушева.

Превод и обработка на текста. Ваня Бъчварова

Редакция: проф. Парашкев Хаджиев.

Пауза след първо и второ действие

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА И ИЗПЪЛНИТЕЛИ:
(по автор и по азбучен ред)

Сър ДЖОН ФАЛСТАФ.	Неделчо Деянов Михаил Петров Стефан Димитров
Господин ФЛУТ	з. а. АНАСТАС АНАСТАСОВ Иван Добрев
Господин РАЙХ	Иван Дяков Неделчо Деянов
ФЕНТЪН	Константин Янков Любомир Дяковски, гост
ШПЕРЛИХ	Ахарон Анмахян Никола Абаджимаринов
Доктор КАЮ	Евгени Ганев
Госпожа ФЛУТ	Анамари Папазян Виолета Шаханова
Госпожа РАЙХ	Валерия Мирчева Пенка Дилова
АННА РАЙХ	Весела Спасова Донка Лозанова
Келнер	Йорго Стефанов Цоньо Ненов
Гражданин	Атанас Николаев Георги Дивчев

Граждани, гражданки, маски, хор, елфи, феи комари, осци, бръмбари.

Действието става в град Уиндзор в началото на VIII в.
Солисти на балета: Надя Руменин, Стоян Габровски
Мария Димиева, Любен Стефанов, Йонка Петкова, Чавдар Христов, Дора Мирчева, Александър Малчев, Мими Качарова.

ВТОРО ДЕЙСТВИЕ

Първа картина

*„Ревността винаги гледа с далекоглед,
който прави малките предмети големи.
джуджетата-гиганти, подозренията — истини“*

Сервантес

В кръчмата „При жартнерата“ (В хана „При жартнерата“).

Гражданите се отбиват тук преди да отидат на лов за птици.

Фалстаф, който живее в странноприемницата, е все още под неприятното впечатление на вчерашното си приключение. Той обявява състезание по надпиване, в което плащат сметката му.

Господин Флут представяйки се пред Фалстаф под името Бах, се опитва да му устрои капан и да отмъсти както на него, така и на жена си. Той му доверява своята тайна. Влюбен е в госпожа Флут, която го отблъсква, парадирайки със своята почтеност. Тъй като Фалстаф се слави с очарование и успех сред жените, би могъл да му помогне за доказателство на нейната лековерност. Това е единственият му шанс, за да я спечели. Двамата мъже предвкушат предстоящите си успехи.

Втора картина

„Влюбеният прилича на щраус
въобразява си, че никой не
го вижда, щом той не вижда
другите“

Кармен Силва

В градината на Райх.

Шперлих, а след него и д-р Каю идват, надявайки се да срещнат случайно Анна. Но тя откликва на гласа на своя любим Фентън.

Двамата съперници неволно подслушват любовния дует на щастливата двойка.

Трета картина

„Измамените мъже и царе забелязват най-късно своите смешни страни“

Наполеон

В дома на Флут.

Фалстаф отново е поканен в дома на госпожа Флут. Но ревнивият съпруг е неуморим. Двете жени преобличат дебелият благородник в дрехите на една старица, леля на слугата, и Флут без да го познае, го изгонва. И този път опитът да бъде заварен любовникът в къщи претърпява неуспех.

ТРЕТО ДЕЙСТВИЕ

Първа картина

*„Всички трагедии завършват
със смърт, всички комедии —
с брак“*

Байрон

В парка край Уиндзор.

Жените разкриват истината на своите съпрузи. Всички решават да накажат нахалника публично. Тайно подготвят нощно тържество, на което уиндзорските граждани се появяват преоблечени като елфи, духове и насекоми. Фалстаф е поканен на среща в полунощ, преоблечен като ловеца Херне, герой от стара английска легенда. Но вместо радостните мигове на любовта, трябва да преживее изтезанията на горските духове и да се разкае. Господин и госпожа Райх искат по своему да използват суматохата и да венчаят Анна за Шперлих и д-р Каю. За тяхно разочарование двамата съперници остават измамени — Анна се е венчала вече за Фентън.

Ваня БЪЧВАРОВА

ИСТОРИЯ НА СЪЗДАВАНЕТО

Комедията на Шекспир „Веселите уиндзорки“ винаги е привличала вниманието на композиторите като благодарен материал за комична опера. През 1794 „Веселите уиндзорки“ е изнесена като зингшпил от Петър Ритер, а две години по-късно се поставя зингшпил със същия сюжет от прочутия композитор Дитерсдорф (1739–1799). Шекспировата комедия „Веселите уиндзорки“ е използвана като сюжет за опери от композиторите МеркадANTE (1795–1870), Балфе (1808–1870), Адолф Адам (1803–1856) и др. По-късно следват редица други композитори, между които и Амброаз Тома (1811–1896), създали опери върху тази комедия.

Именитият от времето на Моцарт Антонио Салиери (1750–1825) също написва опера „Фалстаф“, предшествуваща Вердиевия, която се изнася с успех във Виена през 1799 г. и е смятана за една от най-хубавите комични опери на XVII в. Най-високо достижение безспорно отбелязва гениалният Верди. Неговият „Фалстаф“ е венецът на всичко създадено, което обаче не понижава интереса към „Веселите уиндзорки“ на Ото Николай.

Идеята за написване на опера е дадена на композитора от виенския либретист Зигфрид Капер, също диригент в „Кертнертортеатър“. Върху либретото работят Якоб Хофмайстер, композиторът и виенският педагог Херман Мозентал.

Първото изпълнение се изнася на 9 март 1849 г. в Берлин с триумфален успех. Дирижира самият Николай.

„Веселите уиндзорки“ от Ото Николай заедно с Вердиевия „Фалстаф“ е едно от най-високите постижения от многобройните опити за написване на опера върху този сюжет. Операта на Николай е принос и завоевание в немското романтично оперно творчество. С нея се разширяват възможностите за развитие на немския музикален театър в традициите на Вебер. Съчетавайки задълбочеността на немската опера с лекотата и непосредствената непринуденост на италианската, Ото Николай се стреми да създаде по-нов тип оперен жанр. Не случайно композиторът назовава своето произведение „комично-фантастична опера“.

В богато разнообразие от музикални номера — арии, дуети, ансамбли, масови сцени — са обрисувани ярко и с много вкус всички действащи лица.

„... Бликаща, щастлива музика, искряща с блясъка на откритието ѝ и с пластичността и гъвкавостта на оркестъра, с предизвикателството и дързостта на своя стил, свързващ немското и италианското чрез силата на една необуздана фантазия, в своята същност деликатно и чувствително преминава с усмихващо се превъзходство през опита и финесите на театъра. . . В един чудесен блясък на оркестъра изгрява луната, приказни гласове пеят в гората, закачлив шепот, терцетино на нощна среща, хоро на самодиви, арфови глосанди. . . Анна, освободена от Италианщината поздравява своя немски Оберон. Комари, мухи, оси, немирнен танц и чрез техните твърде подробни доказателства Фалстаф разбира, че италианската комедия е привлечена и възвръната към една проста сърдечност на двама истински обичащи се. Така немската романтика използва и преодолява италианския театър. . .“*

* Оскар Би — кн. „Операта“ ст. „Немска романтика“, стр. 342, изд. „Фишер“.

РЕАЛИЗИРАНИ ПОСТАНОВКИ НА „ВЕСЕЛИТЕ УИНДЗОРКИ“

Първо изпълнение — 9 март 1849 г. Берлинска кралска опера
Рига 1851 г.

Виена 1852 г.

Цюрих 1852 г.

Прага 1853 нем. 1865 г. чех.

Амстердам 1857 г.

Стокхолм 1857 г. швед.

Будапеща 1859 г. унг.

Антверпен 1861 г. фр.

Филадельфия 1863 г.

Лондон 1864 г.

Бордо 1864 г.

Варшава 1865 г.

Париж 1866 г.

Копенхаген 1867 г.

Белград 1922 г. среб.

Букурещ 1934 г. рум.

Реализирани постановки в България

София 1922 г. 1955 г.

Пловдив 1979 г.

Русе 1980 г.

Главен художествен ръководител и директор:

МИХАИЛ КЪТЕВ

Главен диригент:

ИВАН ФИЛЕВ

Диригенти:

ВЕСЕЛИН БАЙЧЕВ

АРТО ЧИФЧИЯН

Главен режисьор:

АВРАМ ГЕОРГИЕВ

Режисьор:

ВАНЯ БЪЧВАРОВА

Диригенти на хора:

ТОМИНА СИДОВА

ХРИСТО СТОЕВ

Музиковед:

ИОАННА БАКАЛОВА

Артистичен секретар:

БРИЛЯНТА КЕВОРКЯН

Зав. постановъчната част: П. Шопов, Театър-майстор: Д. Джамбазов, Ив. Киров, Зав. худ. осветление: Ц. Сокеров, Зав. светлинни ефекти: А. Харалампиев, Зав. шивашки ателиета: Ал. Димова; Т. Трифонов, Зав. перуко-фризьорско ателие: З. Златева, Зав. тапицерско ателие: Т. Кирова, Зав. дърводелско ателие: Г. Иванов, Зав. железарско ателие: Вл. Илиев, Реквизитор: Ц. Диков, Гардеробиер: Д. Михайлов, Б. Харалампиева.

